

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין

לח.

- בשנת שמיים לך רוקש המלך בחדש הששי ביום אחר לחודש יהיה דבר יי אחר חגי הביאת אל ודבבל בן שאולתיאל פתח יהודה ואל יהושע בן יהורזק הבחן הגדול לאמר: חגי א א ו
- והיה למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול לשני בתי ישראל לפח ולמקדש ולשבו ירדשקם: ישעיהו ח יד וישקף יי על הרעה ויביאם עלינו כי צדיק יי אלהינו על כל מעשיו אשר עשה ולא שמינו בקלו: דיאל ט יד
- ואת כל אנשי החיל שבעת אלפים והחשד והמסגר אלף הגבורים עשי מקדמה וביאם מלך בבל גולה בקבלה: מלכים ב כד טו
- כי תוליד גנים ובני בנים ונשבעת בארץ בהשחתם ועשיתם פסל תמותה כל ועשיתם הרע בעיני יי אלהיך להקיעו: דברים ד כה
- תהפך בחומר חותם ויתקבצו כמו לבוש: איוב לח יד
- ויפגע מרשעים אורם וירוע רמה תשבר: איוב לח טו
- הקבמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה: משלי ט א
- טובה טבחה מסכה יינה אף ערכה שלחנה: משלי ט ב
- שלחה נערותיה תקרא על גפי מרמי קרת: משלי ג ג
- וישבעת לפתח ביתה על פסא מרמי קרת: משלי ט יד
- מתי יסר חקר חסר לב אקרה לו: משלי ט ד
- נאף אשה חסר לב משפחת נפשו הוא יעשנה: משלי ו ב
- למך ראוי עיניך ועל ספרך כלם יתבו ימים יצרו ולו אהרן בהם: תהלים קלט טו
- כי יי עיני משטות ושמחו וראו את האבן הבודל ביד ודבבל שבעה אלה עיני יי וקמה משטות בכל הקוה משטות בכל הקארץ: זכריה ד י

והיא נעברה מעומד דבר אחר שלתיאל שנשאל על אלתו אל זרובבל שנורע בבבל ומה שמו נחמיה בן חכליה שמו יהודה וחזקיה בני רבי חייא הוו יתבי בסעודתא קמי רבי ולא הוו קא אמרי ולא מידי אמר להו אגברו חמרא אדרדקי כי היכי דלימרו מילתא כיון דאיבסום פתחו ואמרו אין בן דוד בא עד שיכלו שני בתי אבות מישאל ואלו הן ראש גולה שבבבל ונשיא שבארץ ישראל שנאמר והיה למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול לשני בתי ישראל אמר להם בני קוצים אתם ירע בעיניך ויין ניתן בשבעים אותיות וסוד ניתן בשבעים אותיות נכנס יין יצא סוד א"ר חסדא אמר מר עוקבא ואמרי לה א"ר חסדא דרש מרי בר מר מאי דכתיב וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק ה' אלהינו משום צדיק ה' וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו אין צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שהקדים גלות צדקיהו ועוד גלות יכניה קיימת דכתיב ביה בגלות יכניה החרש והמסגר אלף חרש כיון שפותחין הכל נעשו חרשין מסגר כיון שסוגרין בהלכה שוב אין פותחין וכמה היו אלף עולא אמר שהקדים שתי שנים לונגשנתם א"ר אחא בר יעקב שמע מינה מהרה דמרי עלמא תמני מאה וחמשין ורתתין הוו: לפיכך כו': תנו רבנן אדם יחיד נברא ומפני מה שלא יהו המינים אומרין הרבה רשויות בשמים דבר אחר מפני הצדיקים ומפני הרשעים שלא יהו הצדיקים אומרים אנו בני צדיק ורשעים אומרים אנו בני רשע דבר אחר מפני המשפחות שלא יהו משפחות מתגרות זו בזו ומה עכשיו שנברא יחיד מתגרות נבראו שנים על אחת כמה וכמה דבר אחר מפני הגולנין ומפני החמסנין ומה עכשיו שנברא יחיד גולנין וחומסין נבראו שנים על אחת כמה וכמה: ולהגיד גדולתו כו': תנו רבנן להגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד וכולן דומין זה לזה אבל הקדוש ברוך הוא טובע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו שנא' תתהפך כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש ומפני מה אין פרצופיהן דומין זה לזה שלא יראה אדם דירה נאה ואשה נאה ויאמר שלי היא שנאמר וימנע מרשעים אורם וזרוע רמה תשבר תניא היה רבי מאיר אומר בשלשה דברים אדם משתנה מחבירו בקול במראה ובדעת בקול ובמראה משום ערוה ובדעת מפני הגולנין והחמסנין ת"ר אדם נברא בערב שבת ומפני מה שלא יהו המינים אומרים שותף היה לו להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית דבר אחר שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש קדמך במעשה בראשית דבר אחר כדי שיכנס למצוה מיד דבר אחר כדי שיכנס לסעודה מיד משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין ושיכללן והתקין סעודה ואחר כך הכנים אורחין שנא' חכמת בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה מטבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שולחנה שלחה נערותיה תקרא על גפי מרומי קרת חכמת בנתה ביתה זו מודתו של הקב"ה שברא את כל העולם כולו בחכמה חצבה עמודיה שבעה אלו שבעת ימי בראשית מטבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שולחנה אלו המינים ונהרות וכל צורכי עולם שלחה נערותיה תקרא זה אדם והוה על גפי מרומי קרת רבה בר בר חנה רמי כתיב על גפי וכתיב על כסא בתחלה על גפי ולבסוף על כסא מי פתי יסור הנה חסר לב אמרה לו אמר הקדוש ברוך הוא מי פתאו לזה אשה אמרה לו דכתיב ונאף אשה חסר לב תניא היה ר' מאיר אומר אדם הראשון מכל העולם כולו הוצבר עפרו שנאמר גלמיו ראו עיניך וכתוב כי ה' עיניו משוטטות בכל הארץ) אמר רב אושעיא משמיה דרב אדם הראשון גופו

והיא נעברה מעומד דבר אחר שלתיאל שנשאל על אלתו אל זרובבל שנורע בבבל ומה שמו נחמיה בן חכליה שמו יהודה וחזקיה בני רבי חייא הוו יתבי בסעודתא קמי רבי ולא הוו קא אמרי ולא מידי אמר להו אגברו חמרא אדרדקי כי היכי דלימרו מילתא כיון דאיבסום פתחו ואמרו אין בן דוד בא עד שיכלו שני בתי אבות מישאל ואלו הן ראש גולה שבבבל ונשיא שבארץ ישראל שנאמר והיה למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול לשני בתי ישראל אמר להם בני קוצים אתם ירע בעיניך ויין ניתן בשבעים אותיות וסוד ניתן בשבעים אותיות נכנס יין יצא סוד א"ר חסדא אמר מר עוקבא ואמרי לה א"ר חסדא דרש מרי בר מר מאי דכתיב וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק ה' אלהינו משום צדיק ה' וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו אין צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שהקדים גלות צדקיהו ועוד גלות יכניה קיימת דכתיב ביה בגלות יכניה החרש והמסגר אלף חרש כיון שפותחין הכל נעשו חרשין מסגר כיון שסוגרין בהלכה שוב אין פותחין וכמה היו אלף עולא אמר שהקדים שתי שנים לונגשנתם א"ר אחא בר יעקב שמע מינה מהרה דמרי עלמא תמני מאה וחמשין ורתתין הוו: לפיכך כו': תנו רבנן אדם יחיד נברא ומפני מה שלא יהו המינים אומרין הרבה רשויות בשמים דבר אחר מפני הצדיקים ומפני הרשעים שלא יהו הצדיקים אומרים אנו בני צדיק ורשעים אומרים אנו בני רשע דבר אחר מפני המשפחות שלא יהו משפחות מתגרות זו בזו ומה עכשיו שנברא יחיד מתגרות נבראו שנים על אחת כמה וכמה דבר אחר מפני הגולנין ומפני החמסנין ומה עכשיו שנברא יחיד גולנין וחומסין נבראו שנים על אחת כמה וכמה: ולהגיד גדולתו כו': תנו רבנן להגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד וכולן דומין זה לזה אבל הקדוש ברוך הוא טובע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו שנא' תתהפך כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש ומפני מה אין פרצופיהן דומין זה לזה שלא יראה אדם דירה נאה ואשה נאה ויאמר שלי היא שנאמר וימנע מרשעים אורם וזרוע רמה תשבר תניא היה רבי מאיר אומר בשלשה דברים אדם משתנה מחבירו בקול במראה ובדעת בקול ובמראה משום ערוה ובדעת מפני הגולנין והחמסנין ת"ר אדם נברא בערב שבת ומפני מה שלא יהו המינים אומרים שותף היה לו להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית דבר אחר שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש קדמך במעשה בראשית דבר אחר כדי שיכנס למצוה מיד דבר אחר כדי שיכנס לסעודה מיד משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין ושיכללן והתקין סעודה ואחר כך הכנים אורחין שנא' חכמת בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה מטבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שולחנה שלחה נערותיה תקרא על גפי מרומי קרת חכמת בנתה ביתה זו מודתו של הקב"ה שברא את כל העולם כולו בחכמה חצבה עמודיה שבעה אלו שבעת ימי בראשית מטבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שולחנה אלו המינים ונהרות וכל צורכי עולם שלחה נערותיה תקרא זה אדם והוה על גפי מרומי קרת רבה בר בר חנה רמי כתיב על גפי וכתיב על כסא בתחלה על גפי ולבסוף על כסא מי פתי יסור הנה חסר לב אמרה לו אמר הקדוש ברוך הוא מי פתאו לזה אשה אמרה לו דכתיב ונאף אשה חסר לב תניא היה ר' מאיר אומר אדם הראשון מכל העולם כולו הוצבר עפרו שנאמר גלמיו ראו עיניך וכתוב כי ה' עיניו משוטטות בכל הארץ) אמר רב אושעיא משמיה דרב אדם הראשון גופו

והיא נעברה מעומד דבר אחר שלתיאל שנשאל על אלתו אל זרובבל שנורע בבבל ומה שמו נחמיה בן חכליה שמו יהודה וחזקיה בני רבי חייא הוו יתבי בסעודתא קמי רבי ולא הוו קא אמרי ולא מידי אמר להו אגברו חמרא אדרדקי כי היכי דלימרו מילתא כיון דאיבסום פתחו ואמרו אין בן דוד בא עד שיכלו שני בתי אבות מישאל ואלו הן ראש גולה שבבבל ונשיא שבארץ ישראל שנאמר והיה למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול לשני בתי ישראל אמר להם בני קוצים אתם ירע בעיניך ויין ניתן בשבעים אותיות וסוד ניתן בשבעים אותיות נכנס יין יצא סוד א"ר חסדא אמר מר עוקבא ואמרי לה א"ר חסדא דרש מרי בר מר מאי דכתיב וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק ה' אלהינו משום צדיק ה' וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו אין צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שהקדים גלות צדקיהו ועוד גלות יכניה קיימת דכתיב ביה בגלות יכניה החרש והמסגר אלף חרש כיון שפותחין הכל נעשו חרשין מסגר כיון שסוגרין בהלכה שוב אין פותחין וכמה היו אלף עולא אמר שהקדים שתי שנים לונגשנתם א"ר אחא בר יעקב שמע מינה מהרה דמרי עלמא תמני מאה וחמשין ורתתין הוו: לפיכך כו': תנו רבנן אדם יחיד נברא ומפני מה שלא יהו המינים אומרין הרבה רשויות בשמים דבר אחר מפני הצדיקים ומפני הרשעים שלא יהו הצדיקים אומרים אנו בני צדיק ורשעים אומרים אנו בני רשע דבר אחר מפני המשפחות שלא יהו משפחות מתגרות זו בזו ומה עכשיו שנברא יחיד מתגרות נבראו שנים על אחת כמה וכמה דבר אחר מפני הגולנין ומפני החמסנין ומה עכשיו שנברא יחיד גולנין וחומסין נבראו שנים על אחת כמה וכמה: ולהגיד גדולתו כו': תנו רבנן להגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד וכולן דומין זה לזה אבל הקדוש ברוך הוא טובע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו שנא' תתהפך כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש ומפני מה אין פרצופיהן דומין זה לזה שלא יראה אדם דירה נאה ואשה נאה ויאמר שלי היא שנאמר וימנע מרשעים אורם וזרוע רמה תשבר תניא היה רבי מאיר אומר בשלשה דברים אדם משתנה מחבירו בקול במראה ובדעת בקול ובמראה משום ערוה ובדעת מפני הגולנין והחמסנין ת"ר אדם נברא בערב שבת ומפני מה שלא יהו המינים אומרים שותף היה לו להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית דבר אחר שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש קדמך במעשה בראשית דבר אחר כדי שיכנס למצוה מיד דבר אחר כדי שיכנס לסעודה מיד משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין ושיכללן והתקין סעודה ואחר כך הכנים אורחין שנא' חכמת בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה מטבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שולחנה שלחה נערותיה תקרא על גפי מרומי קרת חכמת בנתה ביתה זו מודתו של הקב"ה שברא את כל העולם כולו בחכמה חצבה עמודיה שבעה אלו שבעת ימי בראשית מטבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שולחנה אלו המינים ונהרות וכל צורכי עולם שלחה נערותיה תקרא זה אדם והוה על גפי מרומי קרת רבה בר בר חנה רמי כתיב על גפי וכתיב על כסא בתחלה על גפי ולבסוף על כסא מי פתי יסור הנה חסר לב אמרה לו אמר הקדוש ברוך הוא מי פתאו לזה אשה אמרה לו דכתיב ונאף אשה חסר לב תניא היה ר' מאיר אומר אדם הראשון מכל העולם כולו הוצבר עפרו שנאמר גלמיו ראו עיניך וכתוב כי ה' עיניו משוטטות בכל הארץ) אמר רב אושעיא משמיה דרב אדם הראשון גופו

והיא נעברה מעומד דבר אחר שלתיאל שנשאל על אלתו אל זרובבל שנורע בבבל ומה שמו נחמיה בן חכליה שמו יהודה וחזקיה בני רבי חייא הוו יתבי בסעודתא קמי רבי ולא הוו קא אמרי ולא מידי אמר להו אגברו חמרא אדרדקי כי היכי דלימרו מילתא כיון דאיבסום פתחו ואמרו אין בן דוד בא עד שיכלו שני בתי אבות מישאל ואלו הן ראש גולה שבבבל ונשיא שבארץ ישראל שנאמר והיה למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול לשני בתי ישראל אמר להם בני קוצים אתם ירע בעיניך ויין ניתן בשבעים אותיות וסוד ניתן בשבעים אותיות נכנס יין יצא סוד א"ר חסדא אמר מר עוקבא ואמרי לה א"ר חסדא דרש מרי בר מר מאי דכתיב וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק ה' אלהינו משום צדיק ה' וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו אין צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שהקדים גלות צדקיהו ועוד גלות יכניה קיימת דכתיב ביה בגלות יכניה החרש והמסגר אלף חרש כיון שפותחין הכל נעשו חרשין מסגר כיון שסוגרין בהלכה שוב אין פותחין וכמה היו אלף עולא אמר שהקדים שתי שנים לונגשנתם א"ר אחא בר יעקב שמע מינה מהרה דמרי עלמא תמני מאה וחמשין ורתתין הוו: לפיכך כו': תנו רבנן אדם יחיד נברא ומפני מה שלא יהו המינים אומרין הרבה רשויות בשמים דבר אחר מפני הצדיקים ומפני הרשעים שלא יהו הצדיקים אומרים אנו בני צדיק ורשעים אומרים אנו בני רשע דבר אחר מפני המשפחות שלא יהו משפחות מתגרות זו בזו ומה עכשיו שנברא יחיד מתגרות נבראו שנים על אחת כמה וכמה דבר אחר מפני הגולנין ומפני החמסנין ומה עכשיו שנברא יחיד גולנין וחומסין נבראו שנים על אחת כמה וכמה: ולהגיד גדולתו כו': תנו רבנן להגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד וכולן דומין זה לזה אבל הקדוש ברוך הוא טובע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו שנא' תתהפך כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש ומפני מה אין פרצופיהן דומין זה לזה שלא יראה אדם דירה נאה ואשה נאה ויאמר שלי היא שנאמר וימנע מרשעים אורם וזרוע רמה תשבר תניא היה רבי מאיר אומר בשלשה דברים אדם משתנה מחבירו בקול במראה ובדעת בקול ובמראה משום ערוה ובדעת מפני הגולנין והחמסנין ת"ר אדם נברא בערב שבת ומפני מה שלא יהו המינים אומרים שותף היה לו להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית דבר אחר שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש קדמך במעשה בראשית דבר אחר כדי שיכנס למצוה מיד דבר אחר כדי שיכנס לסעודה מיד משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין ושיכללן והתקין סעודה ואחר כך הכנים אורחין שנא' חכמת בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה מטבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שולחנה שלחה נערותיה תקרא על גפי מרומי קרת חכמת בנתה ביתה זו מודתו של הקב"ה שברא את כל העולם כולו בחכמה חצבה עמודיה שבעה אלו שבעת ימי בראשית מטבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שולחנה אלו המינים ונהרות וכל צורכי עולם שלחה נערותיה תקרא זה אדם והוה על גפי מרומי קרת רבה בר בר חנה רמי כתיב על גפי וכתיב על כסא בתחלה על גפי ולבסוף על כסא מי פתי יסור הנה חסר לב אמרה לו אמר הקדוש ברוך הוא מי פתאו לזה אשה אמרה לו דכתיב ונאף אשה חסר לב תניא היה ר' מאיר אומר אדם הראשון מכל העולם כולו הוצבר עפרו שנאמר גלמיו ראו עיניך וכתוב כי ה' עיניו משוטטות בכל הארץ) אמר רב אושעיא משמיה דרב אדם הראשון גופו

- א) וקדושין ע"א.
- ב) ועיניו סה"א, ג) גיטין פ"ט ע"ג, ד) י"א א"ל, ה) נתיבא ד"א, ו) מוסף פ"ח, ז) ט"א, ח) ט"א, ט) ע"ז ע"ג, י) וכל י' ליתא בילקוט, י"א) וסוף פ' מנורע ע"מ, י"ב) כ"א ליתא משה ר"ל, ג' א"ל, ח' כ"א, ט' המיני;

גליון הש"ס
נב' ובתב"ב ה' עיני משוטטות עיני ה' המה משוטטים כל"ה:

מוסף רש"י
יין ניתן בשבעים אותיות קך חשבוים גימטריא (שורבו סה.) גלות צדקיהו. מנחת ירושלים שגל כולס (גישו) גלות יכניה. הוא יתייבן קמה גלות צדקיהו אמת עשרה שנה, וזו היא דקה שמיא והמריב בינו כדי להגלות דודו של דקה לנגל ענד שחמי גלות יכניה קיימן. שלמדו תורה לאלו הגולים אחריהם. לפי שזב חממי המורה גלו עם יכניה, דכתיב בהו המסגר והמסגר אלף כיון שסוגרין בהלכה. הלכה היא שסגורים בה. שאדם יושעם להשיב לשאלתהם, שזב אין לה פותחין אחריהם (ס"ח). עולא אמר. היינו דקה, שמיא לביא הרעה לטוף ח' מאות וחמשים, דהיינו שני קודם ונושנתם, היינו גימטריא ח' מאות וחמשים וחסים, ואם שזו עד ונושנתם היה המקיים כתיב כי אבד תאבדון (ס"ח). כתיב ע"ל גפי. בתורה חמשי, שלחה נערותיה תקרא, תלמודים העוסקין בה על גפי משמע כול כנפי, מושב שאינו קבוע, וכתיב. מקום כבוד קבוע, כמו (בראשית מא) קר הכסא אגל ממך, ל"א בתחלה על גפי, יחיד בלל תלמודים כמו (שמות כ) אם בגופו יבא עיניו ט"ו.

ועדיין גלות יכניה קיימת דכתיב בבלות יכניה והחרש והמסגר אלף. חרש כיון שפותחין נעשו הכל חרשין. והמסגר כיון שסוגרין אין מי יפתח. עולא אמר צדקה עשה עם ישראל שהקדים שתי שנים לונגשנתם ש"מ מהיה דהקב"ה תתיב שנה היו וזו השמונה עוד בסוף גיטין: לפיכך נברא אדם יחיד ללמד שכל המבאד נפש כאלו מבאד עולם מלא. וכן המקיים נפש אחת מישראל כאלו קיים עולם מלא כו'. ת"ר לא נברא אדם יחיד שלא יהיו המינים אומרים רשויות הרבה כו'. ת"ר בע"ש נברא אדם שלא יהיו המינים אומרים שותף היה להקב"ה במעשה בראשית ואם תזוח דעתו עליו יאמר לו יתוש קדמך כו'.